

Hipomanik Tutumlar ve Pozitif Yordamalar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hipomanik Tutumlar ve Pozitif Yordamalar Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22989>

Özet

Hipomanik Tutumlar ve Pozitif Yordamalar Ölçeği (H?TPOY), bireylerin sahip oldu?u hipomanik e?ilimleri ve gelece?e yönelik a??r? iyimser veya pozitif beklentileri ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikolojik araçtır. Bu ölçe?in Türkçeye uyarlamas? ve k?sa formu (K?sa-H?TPOY) Maçkal? ve arkadaşlar? tarafından gerçekleştirilmiştir. K?sa-H?TPOY, özellikle hipomani spektrumundaki subklinik belirtileri de?erlendirmede ve bipolar bozukluk riskini ta??yan popülasyonlar? ara?tırmada önemli bir rol oynamaktadır. Ölçek, ba?langıçta 30 maddeden oluşsa da, psikometrik analizler sonucunda 15 maddelik, tek alt boyutlu bir k?sa forma indirgenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Hipomani, Pozitif Yordamalar, Bipolar Bozukluk, Psikometrik Özellikler, K?sa Form, Tutum Ölçeği, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Maçkal?, Z., Tosun, A., Tosun, Ö. Ç., Hariri, A. G., Akkaya, C., ?yido?an, E., ve Yalçın, Ö. S.

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin bilişsel süreçlerinde yer alan, klinik olarak tam gelişmemiş ancak manik veya hipomanik epizotlarla ilişkili olabilecek tutumlar? ve pozitif yordamalar? saptamaktır. Bu ölçüm, özellikle bipolar bozukluğun erken teşhisi, risk popülasyonlar?nın belirlenmesi ve bilişsel tedavi hedeflerinin saptanması açısından kritik öneme sahiptir.

K?sa Formun (K?sa-H?TPOY) geli?tirilmesindeki amaç, orijinal ölçe?in ölçtü?ü yapıyı koruyarak daha hızlı uygulanabilir, daha yüksek iç tutarlılı?a sahip ve klinik ile ara?tırma ortamlarında kolayca kullanılabilen bir araç sunmaktır. Bu uyarlama çalışması, ölçe?in Türk kültüründe psikometrik açıdan sağlam olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

Yapı

Hipomanik Tutumlar ve Pozitif Yordamalar Ölçeği, tek bir temel psikolojik yapıyı ölçmektedir: **hipomanik tutumlar** ve **pozitif yordamalar**ın birleşimi. Bu yapı, genellikle yüksek enerji, özgüven, risk alma eğilimi ve gelece?e dair gerçekçi olmayan a??r? iyimserlik gibi özelliklerle karakterize edilir. Ölçek, bu özelliklerin bilişsel ve tutumsal düzeydeki ifadelerini de?erlendirir.

Ölçek, bu yapıyı de?erlendirirken, bireyin mevcut duygusal durumundan ziyade, daha kalıcı olan tutum ve inanç kalıplarına odaklanır. Bu, onu sadece anlık ruh hali de?işimlerini ölçen

araçlardan ayrılır ve bipolar spektrum bozuklukları kalıcı bilişsel yatkınlıkları anlamaya yardımcı olur.

Geçerlik

Ksa-H?TPOY'un geçerlik çalmaları, özellikle ****birleşen geçerlik**** (convergent validity) üzerine yoğunlaşmıştır. Bu, ölçeğin teorik olarak ilişkili olması beklenen diğer yapılarla ne ölçüde korelasyon gösterdiğini incelemeyi içerir.

Birleşen geçerliliği değerlendirmek amacıyla, Ksa-H?TPOY toplam puanları, DDBÖ ve FOTÖ (ilgili diğer psikometrik araçlar) toplam puanları ile korelasyon analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgular şunlardır:

Ksa-H?TPOY, DDBÖ ile anlamlı korelasyonlar göstermiştir (klinik grupta $r=0,25$; kontrol grubunda $r=0,48$, $p<0,01$).

Ksa-H?TPOY, FOTÖ ile de güçlü ve anlamlı korelasyonlar sergilemiştir (klinik grupta $r=0,61$; kontrol grubunda $r=0,51$, $p<0,01$).

Bu sonuçlar, Ksa-H?TPOY'un ölçmeyi amaçladığı yapıların, ilgili diğer yapılarla tutarlı bir şekilde ilişkili olduğunu ve dolayısıyla birleşen geçerliliğini desteklediğini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach alfa kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Başlangıçtaki 30 maddelik formun alfa katsayısı 0,53 gibi düşük bir düzeyde bulunmuştur. Bu durum, bazı maddelerin ölçeğin toplam yapısıyla uyumsuz çalmalarını göstermiştir.

Detaylı analizlerde, 10 maddenin (2, 7, 9, 10, 12, 15, 18, 23, 26, 30) ters yönde çalmaları veya düşük madde-toplam puan korelasyonuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sorunlu 10 madde çıkarıldıktan sonra, geriye kalan 15 maddelik ksa formun güvenilirlik değerleri tatmin edici düzeylere ulaşmıştır:

Bütün örneklem için Cronbach alfa katsayısı: 0,84

Klinik grup için Cronbach alfa katsayısı: 0,83

Kontrol grubu için Cronbach alfa katsayısı: 0,86

Bu yüksek alfa değerleri, 15 maddelik Ksa-H?TPOY'un mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Orijinal ölçek, toplam 30 maddeden oluşan ve **tek alt boyut**u ölçen bir yapı olarak tasarlanmıştır. Uyarlama çalışmasında, madde eleme süreci (düşük madde-toplam korelasyonlar nedeniyle 10 madde çıkarıldı) sonrasında, ölçeğin nihai versiyonu 15 madde üzerinden oluşturulmuştur (3, 4, 5, 8, 11, 13, 14, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 28, 29). Bu 15 maddelik form, ölçeğin tek faktörlü yapısını korumu ve hipomanik tutumlar ile pozitif yordamaların tek bir yapı altında ölçüldüğünü göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz bildirim (Self-report) ölçeği. Nihai versiyon 15 madde içerir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik ve Sağlıkli Kontrol Grupları (Yetkinler)

Yaş Grubu: Yetkin

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, hem psikiyatrik tanı olan klinik gruplarda hem de sağlıklı kontrol gruplarında gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 10'lu Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılmaktadır (1=Hiç Katılmıyorum - 10= Tamamen Katılıyorum). Yüksek puanlar, daha güçlü hipomanik tutumlar ve pozitif yordamalar olduğunu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Likert Ölçeği, Çıkarım, Madde Analizi, Bilişsel Eğilimler, Psikometri, Ruh Hali Bozuklukları, Kısıtlı.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Zeynep Maçkali

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri Kaynakta Mevcut Değildir.

Kurum E-posta Adresleri: zeynepmackali@hacettepe.edu.tr

Yazma Adresi: Hacettepe Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı (Kaynakta tam adres)

belirtilmemiştir.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Test Yılı?: 2014 (Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması Yayın Yılı?)

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Zeynep Maçkalı ile iletişim kurulması önerilir. İletim e-posta adresi yukarıda belirtilmiştir.

Kaynaklar

Maçkalı, Z., Tosun, A., Tosun, Ö. Ç., Hariri, A. G., Akkaya, C., Yıldıran, E., ve Yalçın, Ö. S. (2014). Hipomanik Tutumlar ve Pozitif Yordamalar Ölçeği Kısa Formunun Geçerlik ve Güvenirlik. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 25(2), 1-9.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: [hipomanik-tutumlar-ve-pozitif-yordamalar-olcegi-toad.pdf](#)

Makalenin çevrimiçi bağlantısı: [turkpsikiyatri.com](#)

Hipomanik Tutumlar ve Pozitif Yordamalar Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddelerinin orijinal metinleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ancak, geçerlik ve güvenirlik analizlerinde kullanılan 15 maddelik nihai kısa formun madde numaraları şunlardır:

Madde 3

Madde 4

Madde 5

Madde 8

Madde 11

Madde 13

Madde 14

Madde 17

Madde 19

Madde 21

Madde 22

Madde 24

Madde 25

Madde 28

Madde 29

Orijinal 30 maddelik formdan ç?kar?lan maddeler ise 2, 7, 9, 10, 12, 15, 18, 23, 26 ve 30 numaralı maddelerdir.

ARABPSYCHOLOGY.COM